

Protokoll fört vid enskild föredragning

Näringsavdelningen
Allmänna byrån, N1

Beslutande

Vicelanråd

Camilla Gunell

Föredragande

Avdelningschef

Linnéa Johansson

Justerat

Omedelbart

Ärende/Dnr/Exp.

Beslut

Nr 1

Genomförande av undersökning om turismens samhällsekonomiska betydelse för Åland 2018.

ÅLR 2018/428

16 N1

Beslöts att i samarbete med Visit Åland r.f. och Ålands statistik- och utredningsbyrå genomföra en undersökning om turismens samhällsekonomiska betydelse för Åland 2018 i enlighet med **bilaga 1, N118E01**.

Konstaterades att motsvarande undersökning har gjorts tidigare fem gånger med ungefär fem års intervall.

Kostnaderna 37.814 euro påföres budgetmoment 61000.

Nr 2

Verksamhetsplan med inriktning på arbetsmarknadspolitiken i landskapet 2018 för Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet.

ÅLR 2018/429

Beslöts anta verksamhetsplan med inriktning på arbetsmarknadspolitiken i landskapet 2018 för Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet i enlighet med **bilaga 2, N118E01**.

Turismens samhällsekonomiska betydelse 2018

Undersökningens syfte

Projektets *huvudsyfte* är att kartlägga och fastställa turismens samhällsekonomiska effekter för Åland som helhet år 2018. Samtidigt ska undersökningen resultera i följande:

- En bedömning av hur mycket olika besöksgrupper konsumerar på Åland samt på vägen till och från Åland. Besöksgrupperna analyseras dels enligt den/de inkvarteringsformer de valt, dels enligt resans huvudsakliga syfte
- Det övergripande resultatet av projektet presenteras regionvis för Mariehamn och landskommunerna
- Underlaget för turismposten inom nationalräkenskaperna för Åland uppdateras.

Bakgrund

Detta är den sjätte gånger som turismens samhällsekonomiska effekter undersöks. Motsvarande undersökning har tidigare genomförts för åren 1994-95, 1998, 2003, 2008 och 2013. Undersökningen genomförs således med ca 5 års intervaller. De två första undersökningarna kartlade turisminkomsten med utgångspunkt i besökarnas inkvarteringsform, medan kartläggningarna åren 2003, 2008 och 2013 även beaktade besökarnas syfte med resan.

Projektets parter

Uppdragsgivare för projektet är *Ålands landskapsregering (LR)*. Partner i projektet är även *Visit Åland*. *Ålands statistik- och utredningsbyrå (ÅSUB)* är ansvarig för projektets upplägg, genomförande och avrapportering. Kostnaderna för projektet fördelas mellan landskapsregeringen och ÅSUB (se budgeten nedan).

Undersökningens genomförande

Metoder och undersökningens olika delar

Undersökningen består av tre fristående delundersökningar samt därtill en djupare samhällsekonomisk analys som tillsammans ska ge svar på projektets huvudfrågeställningar. Angreppsättet bygger på den så kallade Nordiska modellen för uppskattning av turismens direkta och indirekta inkomst- och sysselsättningseffekter. Turismen utgör inte någon egen bransch i den internationella näringsgrensindelningen, utan ingår i flera andra branscher, varför turismens andel av dessa branscher måste beräknas med särskilda metoder.

- Genom **utgiftsmetoden** skattas olika turistgruppers genomsnittliga utgifter på olika utgiftsslag under besöket på Åland. Även utgifterna under resorna till och från Åland skattas. Med dessa utgifter som grund beräknas turismens betydelse för olika branscher.

Resultatet beräknas och presenteras enligt besökarnas inkvarteringsform där även dags-/kryssningsresenärerna redovisas skilt. Inkvarteringskategorierna är följande: Hotell; gästhem/pensionat; uthyrningsstuga; gästhamn; campingplats; släkt och vänner samt eget fritidshus. Även de genomsnittliga utgifterna per besökare enligt resans huvudsyfte presenteras.

Sammanlagt görs ca 1.500 intervjuer fördelat enligt följande: ca 250 intervjuer under vårsäsongen (april-maj), ca 250 intervjuer under höstsäsongen (september-oktober), och resterande ca 1.000 intervjuer görs under högsäsongen juni-augusti. Målet är att fånga besökarnas regionala spridning (Mariehamn och landskommunerna).

Insamlingen sker vid avresehamnarna (Mariehamn, Eckerö samt skärgårdshamnar), vid flygfältet samt i gästhamnar. Dessutom görs särskilda intervjuinsamlingar för vissa målgrupper, bl a för kryssningsresenärer och golfturister.

Nytt för 2018-års undersökning är att utgiftsmetoden **kompletteras med insamling av resesyften** bland gästerna på de åländska inkvarteringsanläggningarna för att möjliggöra en skattning av de olika målgruppernas andel av den turisminkomsten under året. Insamlingen samordnas med insamlingen av den årliga inkvarteringsstatistiken.

- Genom **inkomstmetoden** beräknas företagets inkomster från turister, dvs hur stor andel av företagets omsättning som härrör från direktförsäljning till turister. Genom informationen per företag kan turismens betydelse för de olika branscherna samt för ekonomin som helhet räknas fram. Undersökningen görs i form av en enkätförfrågan riktad till ett urval om ca 250 företag. Utskicket görs på hösten så att förfrågan i så stor utsträckning som möjligt kan omfatta 2018 års försäljning. Informationen kompletteras med registerdata från företagsregistret, mervärdesskatte-registret samt Skattestyrelsens bokslutsregister. Inkomstmetoden utgör även grunden för beräkning av turismposten i nationalräkenskaperna för Åland.

- Eftersom det saknas kontinuerlig information om omfattningen av de besökare som bor hos vänner och släktingar på Åland kompletteras utgiftsmetoden med en särskild *hushållsenkät*. Enkäten utgör grunden för att skatta dessa turisters andel av den totala åländska besöksnäringen och skickas till ett urval om ca 800 hushåll. Även det här utskicket görs på hösten, så att större delen av år 2018 kan omfattas av förfrågan.
- Slutligen analyseras turismens betydelse för samhällsekonomin ur ett vidare perspektiv i termer av exempelvis sysselsättning och befolkningsutveckling med en modellanalys där ÅSUBs numeriska jämviktsmodell för Åland används.

Om undersökningen utförs på rätt sätt borde resultatet av uppskattningen av turismens ekonomiska betydelse via turisternas penninganvändning (utgiftsmetoden) och beräkningarna på basen av företagens försäljning och omsättning (inkomstmetoden) komma så nära varandra att turismens samhällsekonomiska betydelse kan fastställas med relativt stor noggrannhet.

Utfallet av undersökningen jämförs med resultatet från de undersökningar som tidigare genomförts på Åland. Undersökningens resultat jämförs även med resultat från undersökningar av relevans som har gjorts inom andra regioner/länder.

Intern arbetsfördelning

Inom ÅSUB ansvarar *Johan Flink* för projektets genomförande. Deltar i projektet gör både utredare och statistiker vid ÅSUB. ÅSUB anställer intervjuare för intervjuundersökningarna samt ev. övrig personal som av tidsmässiga skäl kan komma att behövas i projektet. Intervjuarna kommer att utbildas inför uppdraget. Visit Åland deltar i planeringen av projektet för att säkerställa att organisationens behov av information för olika besöksgrupper uppfylls.

Referensgrupp

Vid behov kan projektet följas av en referensgrupp som representerar partnererna i projektet.

Tidsplan och former för avrapportering

Projektet genomförs under år 2018 med slutlig avrapportering i början av år 2019 enligt följande *indikativa tidtabell*:

Februari - mars 2018: Inledande planering och kartläggning av data
April - maj 2018: Intervjuer för utgiftsmetoden, vårsäsongen
Juni - augusti 2018: Intervjuer för utgiftsmetoden, högsäsongen
September - oktober 2018: Intervjuer för utgiftsmetoden, höstsäsongen

Oktober 2018: Utskick av företagsenkäten för inkomstmetoden
 Oktober 2018: Utskick av hushållsenkäten för komplettering av uppgifter för besökare som övernattar hos släkt och vänner o dyl.
 November 2018: Slutlig analys och bearbetning av register och databaser
 April – december 2018: Kodning och analys av informationen från formulären i undersökningens olika delmoment samt analys av registerdata
 December 2018: Samhällsekonomisk modellanalys
 December 2018 - februari 2019: Rapportskrivning
 Mars 2019: Publicering av resultatet i ÅSUBs rapportserie

Budget

Kostnads kalkyl för turismundersökningen år 2018:

Projekt del	Antal enheter	Enhetspris (€)	Kostnad (€)
Utgiftsmetoden			
Intervjuer	1 500	4,8	7 200
Intervjuomkostnader (utbildning, resor)			1 500
Hushållsenkät (porto, kuvert, kopiering etc)	800	2,33	1 864
Bearbetning och analys (arbetsveckor)	5	2 725	13 625
Inkomstmetoden			
Företagsenkäter (inkl. kostnad för underkonsult)	250	10	2 500
Kodning, analys (arbetsveckor)	2	2 725	5 450
Registrering, databasarbete, analys (veckor)	2	2 725	5 450
Övriga kostnader			
Modellanalys	1	2 725	2 725
Inköp av datamaterial, litteratur etc			200
Projektledning, rapportskrivning (veckor)	5	2 725	13 625
Totalkostnad			54 139

Den sammanlagda arbetstiden för bearbetning av insamlad information, statistisk- och modellbaserad analys av materialet uppgår till drygt c 2,5 arbetsmånader (10 veckor), fördelat över en längre tidsperiod under 2018. Sammanställningen av rapporten har beräknats ta ca 5 veckor i anspråk. Enhetspriserna baseras på de priser som direktionen fastställt för ÅSUB samt på verkliga kostnader för resor, kuvert, porto, övrigt material mm. Kostnaderna för hela projektet uppgår till **54 139 euro**.

Kostnaderna för projektet fördelas enligt följande:

ÅSUB: Insamling och analys enligt inkomstmetoden, samhällsekonomisk modellanalys samt inköp av material: **16 325 euro**

LR: Övriga kostnader, dvs kostnader för utgiftsmetoden samt utarbetande av rapport: **37 814 euro.**

Kostnaderna för projektet faktureras uppdragsgivarna i *två rater*. Den första raten på 40 procent (15 125,60 euro) erläggs av LR mot faktura efter insamlingen av vårens intervjusvar och den andra raten på 60 procent (22 688,40 euro) erläggs mot faktura efter att samtliga intervjuundersökningarna och enkätundersökningar färdigställts i december 2018.

Mariehamn den 16 januari 2018

Katarina Fellman
Direktör
ÅSUB

Camilla Gunell
Viceletråd
Ålands landskapsregering

Linnéa Johansson
Avdelningschef
Ålands landskapsregering

Landskapsregeringens verksamhetsplan 2018 med närmare inriktning på arbetsmarknadspolitiken i landskapet

Inledning

Långsiktigt hållbar arbetsmarknadspolitik

Huvuduppgiften för landskapets arbetsmarknadspolitiska verksamhet är att effektivt och ändamålsenligt sammanföra den som söker arbete med den som söker arbetskraft, att främja sysselsättning och kompetensutveckling, att främja en regionalt balanserad utveckling av arbetsmarknaden, att verka för kvinnors och mäns rätt till arbete på lika villkor, att motverka diskriminering på arbetsmarknaden, att underlätta för personer med svag ställning på arbetsmarknaden att få arbete och förhindra utslagning från arbetsmarknaden samt att motverka långa tider utan reguljärt arbete.

För att uppnå och bibehålla en hög och jämn sysselsättning, som tryggar utkomsten för landskapets befolkning och som grundar sig på ett fritt val av arbetsplats samt på utförande av ett meningsfullt arbete, kommer landskapsregeringen att genom allmänna ekonomisk-politiska, näringspolitiska och utbildningspolitiska åtgärder samt andra åtgärder som inverkar på sysselsättningen sträva till att påverka utbud av och efterfrågan på arbetskraft.

Landskapsregeringen strävar till, genom arbetsmarknadspolitiska åtgärder, att främja efterfrågan och utbudet av arbetskraft i syfte att bekämpa arbetslöshet eller brist på arbetskraft.

Arbetsmarknadsservice

För att förverkliga arbetsmarknadspolitiken och främja en organiserad och effektiv arbetsmarknad tillhandahåller landskapet arbetsmarknadsservice.

Arbetsmarknadsservicen består av arbetsförmedling, sysselsättningsfrämjande utbildning, vägledning, information, särskild service för personer med nedsatt arbetsförmåga, stödriktade åtgärder och andra sysselsättningsfrämjande åtgärder.

Förvaltningen av den arbetsmarknadspolitiska verksamheten handhas av landskapsregeringen och Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet (AMS).

Trendbrott, arbetslöshet, fokus och lagstiftning

Arbetslösheten under 2017

I den ekonomiska översikten 2015 (Ö2015:3) angav ÅSUB att trenden med stigande arbetslöshet sedan 2008 ser ut att brytas år 2015. Arbetslösheten har minskat något under år 2017. 2016 låg det relativa arbetslöshetstalet på 3,7 % och 2017 på 3,6 %. Männerna (3,9 %) har fortfarande högre arbetslöshetstal än kvinnorna (3,4 %). Antalet arbetslösa arbetssökande var under 2017 i genomsnitt 549 personer, tio personer fler än under året innan. Ungdomsarbetslösheten har minskat från 7,2 % 2014 till 5,6 % 2015, till 5,3 % 2016 och ytterligare till 4,5 % 2017. Relativt sätt bäst har män under 25 år klarat sig, då arbetslösheten har minskat från 6,3 % 2016 till 4,9 % 2017.

Fokus på långtidsarbetslöshet

Långtidsarbetslöshet kan mätas på olika sätt i olika sammanhang. Oberoende av vilken gräns man sätter för vad som ska betraktas som lång tid, har antalet långtidsarbetslösa ökat under 2010-talet. Under åren 2000-2009 låg antalet mellan 48-69 för gruppen med en sammanhängande arbetslöshetstid om 6 månader eller mer och antalet har ökat från 102 personer år 2010 till 157 2016. Sedan år 2014 har antalet legat mer eller mindre stilla på en historiskt hög nivå. Under år 2017 har AMS inte lyckats med målsättningen att minska antalet långtidsarbetslösa i kategorin 6 månader + (i genomsnitt 157 långtidsarbetslösa 2016 och 161 2017). Ökningen av antalet långtidsarbetslösa och tendensen att antalet blir kvar på en hög nivå även om arbetslösheten generellt minskar ger anledning till särskild uppmärksamhet och behovet av insatser för att förbättra situationen har hög prioritet.

Fokus på nya ålänningar

Drygt en tredjedel av AMS kunder som är arbetslösa arbetssökande har annat än finländskt medborgarskap. Det är en utmaning för AMS att se till att arbetsmarknadsservicen även passar dessa kunder. Genom att i större omfattning anlita tolk-service, informera på andra språk än svenska och på annat sätt anpassa servicen eftersträvas att förbättra arbetsmarknadsservicen för nya ålänningar. Det gäller även att bättre kunna identifiera den inflyttades individuella behov av arbetsmarknadsservice.

Lagstiftning

Det finns ett behov av att kontinuerligt uppdatera den lagstiftning som hör samman med arbetsmarknadspolitik. T.ex. ändringar i riket i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, som ska tillämpas även på Åland enligt landskapslag, kräver att eventuella behov av avvikelser i landskapet uppmärksammas och åtgärdas i ett så tidigt skede som möjligt.

Målsättningar

AMS målsättningar som hör samman med arbetsmarknadspolitik är att

- minska antalet långtidsarbetslösa
- fler företag erbjuder praktikplatser och anställning med sysselsättningsstöd
- fler tjänster görs tillgängliga via e-tjänster och tillgängligheten till tjänsterna förbättras
- öka antalet besökare på www.alandliving.ax samt
- minska antalet arbetslösa med annat medborgarskap än finländskt.

Aktiviteter och service

Servicens prioritetsordning

Arbetsmarknadsservicen skall i första hand främja sysselsättningen direkt på den öppna arbetsmarknaden eller med hjälp av kompetenshöjande utbildning, så att möjligheten att få eller behålla arbete underlättas. AMS ska tillsammans med den som söker arbetsmarknadsservice utreda behovet av service, så att den service som tillhandahålls på bästa sätt tryggar tillgången på arbetskraft och främjar placeringen av den som är arbetssökande på den öppna arbetsmarknaden. AMS erbjuder sina tjänster i form av självbetjäning och personlig service.

När arbetsmarknadsservice tillhandahålls ska den sökande i första hand erbjudas möjlighet att själv använda servicen med hjälp av självbetjäning eller information.

Att arbetssökande så fort som möjligt får ta del av den grundläggande arbetsmarknadsservicen som informatörer och förmedlare erbjuder är angeläget. Tidiga insatser, inbegripet information om lediga arbetsplatser, om de möjligheter som företagande erbjuder och om andra arbetsmöjligheter, möjlighet att genom självbetjäning söka efter arbete samt rådgivning som anknyter till sökande av arbete, är viktiga så att den arbetssökande så fort som möjligt kan få ett jobb. Tidiga insatser förebygger bland annat långtidsarbetslöshet och är något AMS bör prioritera.

De arbetssökandes färdigheter att söka jobb förbättras genom att anordna vägledande kurser om exempelvis tillvägagångssätt vid jobsökning och cv-skrivning. AMS möjlighet att erbjuda studievägledning fortsätter under året i samarbete med Ålands gymnasium.

Hållbarhetsagendan: Strategiskt utvecklingsmål 2

AMS deltar aktivt i arbetet med att förverkliga Utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland. Inom ramen för strategiskt utvecklingsmål 2: "Alla känner tillit och har verkliga möjligheter att vara delaktiga i samhället." är AMS mål att få alla ungdomar som saknar en yrkesexamen att skaffa sig en sådan och att inflyttade med inga eller bristfälliga kunskaper i svenska ska studera svenska för inflyttade eller få ett arbete som de kan försörja sig på samt att personer med olika funktionsnedsättningar ska komma i arbete på den öppna arbetsmarknaden eller i annan sysselsättning.

Förbättra matchningen

I matchningen mellan arbetssökande och tillgängliga platser finns fortsättningsvis en stor utmaning för arbetsmarknadspolitiken och AMS. Utgångspunkten är att arbetsmarknadsservicen i första hand ska främja sysselsättningen på den öppna arbetsmarknaden eller med hjälp av kompetenshöjande utbildning så att möjligheten att få arbete underlättas. För många arbetslösa arbetssökande krävs omfattande och långvariga insatser för att de ska bli anställningsbara på den öppna arbetsmarknaden. Detta gäller särskilt äldre personer utan yrkesutbildning och nya ålänningar med bristande kunskaper i svenska. Från och med 2016 är det möjligt för AMS att stöda den arbetssökandes frivilliga studier med arbetslöshetsförmån i syfte att bland annat främja yrkesfärdigheter och stärka den enskildes möjlighet att få ett bestående arbete. Det är även möjligt att stöda studier utanför landskapet. Från och med 2016 möjliggörs även utbildningsprövning som bland annat syftar till att klargöra den enskildes lämplighet för branschen. Utnyttjandet av dessa nya sysselsättningsfrämjande åtgärder torde i viss mån leda till att matchningen kan förbättras.

Utveckla och prioritera kontakterna till näringslivet

För att möjliggöra en god service till arbetsgivarkunder och därmed i förlängningen också till arbetssökande upprätthåller AMS nära kontakter med arbetsplatserna. Detta uppnås bland annat genom att AMS personal gör regelbundna arbetsplatsbesök där behov av nyrekrytering och kompetensutveckling kan fångas upp. För att främja rekryteringen i expanderande branscher anordnar AMS i samarbete med arbetsgivare "Jobbchansen" och "Drop in", där arbetssökande och arbetsgivare ges möjlighet till direkta kontakter. Likväl behöver AMS utveckla och prioritera kontakterna till näringslivet. För att det ska vara möjligt att utveckla arbetsmarknadsservicen på ett bra sätt behöver AMS ett stort förtroende bland arbetsgivarkunder.

Inflyttning av efterfrågad arbetskraft behövs

Parallellt med åländska mått mätt hög arbetslöshet kommer det fortsättningsvis att vara svårt att rekrytera kompetent arbetskraft inom vissa sektorer av arbetslivet. Detta gäller exempelvis specialister inom olika branscher. AMS kommer fortsättningsvis att lägga resurser på rekryteringsinsatser på och utanför Åland bland annat genom aktiviteter inom ramen för Åland Living och genom aktivt deltagande i det europeiska nätverket inom arbetsförmedling och rekrytering, Eures. Under året deltar AMS tillsammans med samarbetspartners i en större rekryteringsmessa i Nederländerna. Detta är en medveten strategi att rekrytera arbetskraft även utanför landskapets närregioner. Även högskolepraktikverksamheten följer denna strategi och har 2016 breddats till att omfatta alla studerande, oavsett om de lyfter åländskt studiestöd eller inte, som önskar få en praktikplats på Åland. AMS deltar aktivt i landskapsregeringens arbete med att förverkliga utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland när det gäller strategiskt utvecklingsmål 5: "Attraktionskraft för boende, besökare och företag".

Sysselsättningsfrämjande åtgärder

Om den reguljära arbetsmarknadsservicen inte leder till resultat kan särskilda sysselsättningsfrämjande åtgärder tas i bruk. Landskapets budget för 2018 upptar totalt 1 000 000 euro för sysselsättningens främjande. Av detta är 338 000 euro reserverade för de projekt som AMS upphandlat (se nedan). Medlen används för de sysselsättningsfrämjande åtgärder som faller inom ramen för AMS verksamhetsområde. Åtgärderna kan dels vara riktade mot vissa grupper eller kategorier, exempelvis projekt eller kurser, dels individuellt inriktade stöd eller andra insatser.

Projektinriktade åtgärder

De projektinriktade åtgärderna är gruppriktade åtgärder som sysselsätter deltagarna under en längre tid. Vissa åtgärder bedrivs på en mera kontinuerlig bas för att täcka permanenta behov som finns bland AMS sökande. AMS har upphandlat två större projekt samt ett antal vägledande kurser för att främja sysselsättningen och stimulera arbetsmarknadsintegrering.

Vuxenprojektet "Emmaus sysselsättningsprojekt"

Projektet riktar sig huvudsakligen till långtidsarbetslösa som har svårt att komma tillbaka till arbetslivet och där behovet av social integrering är stort. Målet med projektet är att deltagarna ska till arbete eller utbildning på kortast möjliga tid. Deltagarna som tas in i projektet går först en tre månader lång arbetsplatsförlagd handled utbildning som kan förlängas med ytterligare tre månader. Upp till 15 personer kan samtidigt sysselsättas i projektet. Huvudman för projektet är Emmaus Åland rf. Projektet har genom ett anbudsförfarande upphandlats för tiden 2017 - 2019 med en möjlighet till ett års förlängning.

Ungdomsprojektet "Ung Resurs sysselsättningsprojekt"

Projektet har som övergripande målsättning att deltagarna ska få en studieplats eller ett jobb på kortast möjliga tid. I första hand vänder sig projektet till 16–24-åringar utan yrkesutbildning. Projektets deltagare ska under tiden i projektet få hjälp och stöd för att göra upp en realistisk plan för sitt inträde i arbetslivet. I de flesta fall innebär det att hitta en yrkesutbildning som är intressant och lämplig med beaktande av vars och ens personliga förutsättningar och intressen. 18 ungdomar kan samtidigt sysselsättas i projektet. En deltagare ska kunna delta i

projektet i tre till sex månader. Är målet att deltagaren ska till utbildning ska deltagaren kunna delta i projektet upp till nio månader dock längst till 31.8. Huvudman för projektet är föreningen Ung Resurs rf. Projektet har genom ett anbuds-förfarande upphandlats för tiden 2017 - 2019, med en möjlighet till ett års förlängning.

Projektet ingår i det utbud av åtgärder som AMS kan erbjuda för att förverkliga ungdomsgarantins målsättningar – på europeisk nivå formuleras det som att ge alla ungdomar upp till 25 år ett högkvalitativt erbjudande om jobb, vidareutbildning, lärlingsutbildning eller praktik senast fyra månader efter att de har avslutat sin formella utbildning eller blivit arbetslösa. På Åland är ambitionen högre och gränsen tre månader tillämpas för när åtgärder påbörjas.

”Ungdomshuset Boost”

Många ungdomar saknar idag rätt förutsättningar för att ta sig in på arbetsmarknaden. Den marginalisering som skapas av arbetslöshet, av att inte ha utbildning eller ordnade sociala förhållanden ökar. Ett projekt startades 2017 med målsättningen att öka både samverkan och samordning som stöd för ungdomar, ”Ungdomshuset Boost”. AMS kommer regelbundet att ha verksamhet i huset.

Övriga projekt

AMS upphandlar vägledande arbetsmarknadskurser/jobbsökarkurser för arbetslösa personer som är i behov av en fördjupad vägledningsinsats för att finna en utbildnings- eller arbetsplats. Ett flertal kurser både för vuxna och för yngre deltagare är inplanerade under året, var och en med ca 10–12 deltagare. Därtill upphandlar landskapsregeringen enskilda studieplatser inom yrkesinriktad utbildning enligt avtal, kurser samt utbildningsinsatser för att möta akuta behov föranledda av konjunkturläget, ca 140 000 euro.

AMS arrangerar därutöver kortkurser eller temadagar exempelvis för att befrämja de arbetssökandes arbetssökarfärdigheter eller för att öka deras kunskaper om att starta eget företag.

Arbetsmarknadsprojektet ”Emmaus Returcafé”

Projektet har inte upphandlats av AMS utan har finansierats bland annat med medel från Europeiska socialfonden. Projektet vänder sig till långtidsarbetslösa och består av kompetensutveckling, individuellt stöd och praktiskt arbete. Rekryteringen av deltagare till projektet genomförs i samarbete med AMS då det krävs för att få delta att personen är anmäld som arbetssökande vid AMS.

Stödiriktade åtgärder

De stödiriktade åtgärderna är individuella och ska underlätta för en enskild person att komma in på arbetsmarknaden. En arbetslös arbetssökande kan stödas med hjälp av sysselsättningsstöd om han eller hon inte har kunnat få ett arbete genom arbetsförmedling eller anvisas en utbildning som främjar personens möjlighet att finna arbete.

Sysselsättningsstöd ska särskilt inriktas på sysselsättning av personer med nedsatt arbetsförmåga, personer som varit arbetslösa arbetssökande över sex månader samt ungdomar som inte har fyllt 25 år och som har varit arbetslösa arbetssökande över tre månader.

Sysselsättningsstöd kan beviljas för anställning, arbetspraktik, läroavtalsutbildning, deltidarbete och start av företagsverksamhet.

Socialt företagande

Ett flertal företag anlitas av AMS för praktikplatser, anställning med sysselsättningsstöd och andra sysselsättningsplatser. Behovet av platser på den öppna arbetsmarknaden är stort. För att få fler företag att erbjuda anställning med sysselsättningsstöd och för att kunna erbjuda fler sysselsättningsplatser så upphandlade AMS 2017 särskild handledning och stöd för personer i en sysselsättningsanställning. Syftet var främst att utöka anställningsmöjligheterna för långtidsarbetslösa och personer med funktionsvariationer. Då endast ett (1) anbud inkom förföll upphandlingen då inte minst tre godkända anbud inlämnades. AMS har för avsikt att under 2018 återigen upphandla tjänster som leder till att fler företag erbjuder sig att anställa arbetslösa med sysselsättningsstöd och att även marknadsföra sysselsättningsanställningar mer och bättre.

Övriga sysselsättningsåtgärder

AMS kan som sysselsättningsåtgärd anskaffa utbildning eller bekosta utbildningsinsatser för enskilda arbetslösa arbetssökande. Det rör sig huvudsakligen om kortare, direkt kompetensgivande kurser som behövs för att upprätthålla eller förbättra yrkesbehörigheten, kompetensen och anställningsbarheten, eller i vissa fall utbildning inför startande av egen verksamhet. Anställnings- eller verksamhetsmöjligheterna ska bedömas som goda efter genomförd utbildning. Åtgärden ska finnas inskriven i den plan som överenskommit med den sökande. Planen ska vara godkänd innan utbildningen i fråga inleds.

AMS kan som sysselsättningsåtgärd, enligt samma grunder som gäller för bekostande av särskilda utbildningsinsatser, bekosta validering. AMS avtalar med Ålands gymnasium eller annan lämplig instans om validering för kunder som är i behov av att få sin kompetens bedömd och värderad på ett systematiskt sätt.

Sysselsättningsfrämjande utbildning för grupper anordnas för att tillgodose arbetsmarknadens behov av utbildad arbetskraft och motverka arbetslöshet. För enskilda studerande anskaffar AMS och för grupper av studerande anskaffar landskapsregeringen sysselsättningsfrämjande utbildning av utbildningsanordnare med de anslag som anvisats för detta ändamål. AMS antar studerande till den sysselsättningsfrämjande utbildningen. AMS ska anvisa nyinflyttade (tre år) ålänningar med integrationsplan till integrationsutbildning som ordnas som sysselsättningsfrämjande utbildning. Ordandet av dessa s.k. SFI-kurser i tillräcklig omfattning är avgörande för att AMS ska lyckas förverkliga syftet med integrationslagstiftningen.

Under år 2018 satsar landskapsregeringen 700 000 euro för elva kurser i svenska för inflyttade personer, kvotflyktingar samt för personer med ingen eller kort skolgång. Därtill satsar landskapsregeringen 60 000 euro på särskilda utbildningsinsatser för personer utan arbetsmarknadsstöd och andra insatser samt på språkcoaching på arbetsplatser för inflyttade personer, i samarbete med arbetsgivare på Åland.

Särskild service för personer med oklarheter om arbetsförmåga

AMS tillhandahåller arbetspsykologens tjänster för arbetslösa arbetssökande där det finns oklarheter om arbetsförmågan. Samplaneringen är ett arbetssätt där vägledaren på AMS involverar arbetspsykologen i yrkesplaneringen. I samplaneringen gör vägledaren, arbetspsykologen och deltagaren en gemensam bedömning om att en arbetspsykologisk utredning är aktuell. Det kan handla om att tidigare planeringar inte har lett till placering på arbetsmarknaden eller behov av förtydligande av olika hälsohinders betydelse för sysselsättningsplanen.

Arbetsmarknadens åtstramningar gör att fokus läggs på att motverka marginalisering av partiellt arbetsföra och långtidsarbetslösa. Arbetet med de partiellt arbetsföra behövs oavsett konjunkturen och behöver alltid göras. Arbetet sker genom samplanering och sektorövergripande samarbete med hälso- och sjukvården, de sociala myndigheterna, Folkpensionsanstalten och stödarbetsmarknaden. Arbetspsykologen erbjuder utredningar av arbetsförmåga och yrkesplanering i mångprofessionellt samarbete med hälso- och sjukvården och den yrkesinriktade rehabiliteringen. Utredningar utgör grund för ansökningar av förmåner och finansiering av yrkesplanering hos andra myndigheter. Arbetspsykologens tjänster är en viktig del i AMS strategi att bekämpa långtidsarbetslösheten.

Arbetspsykologens serviceformer har utvecklats under de senaste åren så att även nya ålänningar med bristande kunskaper i svenska kan betjänas på ett likvärdigt sätt.

För att tillfredsställa de behov som finns på Åland tillhandahåller arbetspsykologen som köptjänst yrkesinriktad rehabiliteringsplanering, arbetsprövningstjänster och arbetshandledning till försäkringsbolag, företagshälsovård och personalenheter.